

Rasmus Graakjær | Arkitekt og forfatter

Bygherrers jagt på det autentiske Skagen, som turisterne efterspørger, har udvasket feriebyens hverdagsliv og ligesom Venedig gjort den til en fastfrossen efterligning af sig selv, skriver arkitekt og forfatter Rasmus Graakjær. Den nye bydel Lille Skagen er seneste skud på stammen.

Hvad er baggrunden for, at der på kanten af Skagen opføres en bydel, der for det utrænede øje ligner noget, Anna Ancher og de andre skagensmalere kunne have spadseret rundt i? Hvorfor bygger en developer en gul snydebydel. 'Den gule syge' popper op overalt, hvor man færdes i byen. Skagens gule huse med dannebrogsvinduer og de hvide kalkblonder langs tagenes kanter er den æstetik, der gælder. Lille Skagen er det seneste skud på stammen af Skagen-imitatorer. I højsæsonen, hvor byens befolkningstal mangedobles, og der for alvor kommer liv i Skagens fashionable ældre bydele, fremgår det tydeligt, at bopælspligten er afskaffet.

De gamle huse står som botoxbomber og skinner om kap med hinanden

En slentretur gennem Østerby forbi Brøndums Hotel og det verdenskendte Skagens Museum viser adskillige Porsche Cayenne og andre luksusbiler med salgsadresser i Københavnsområdet. Kvarteret er meget velholdt, murene er nymalede og vinduerne pudsede. De fleste huse har stået her i langt over hundrede år, hvilket vel egentlig er et lykketræf, da mange af de fine huse var ved gå til.

For nogle år tilbage besluttede man, i den daværende Skagen Kommune, at se stort på bopælspligten, så pengestærke folk udenbys fra kunne købe boliger op og bidrage til at genoplive bykernen, der dengang var forfalden og misligholdt. Et smart træk dengang.

De gamle huse står som botoxbomber og skinner om kap med hinanden. Om det er for at lufte hund, opleve det særlige lys eller hænge ud med vennerne fra villavejen derhjemme østfra, er der mange grunde til at komme til Skagen. De voksende boligpriser presser de fastboende ud til de kvarterer i byens periferi, der ikke har de eksplicitte skagenkvaliteter, der efterspørges og storsælger i de gamle bydele.

Det begyndte med Skagen Kirke

Den gule fare, altså den særlige skagensgule facadekalk eller maling, som anvendt uden omtanke snarere bliver klichéfylt skabelon end æstetik med indhold, breder sig hastigt. Selv parcelhuse fra 1970'erne får en gang facadepuds, gul maling og hvide malerborter på eternittaget.

Selv parcelhuse fra 1970'erne får en gang facadepuds, gul maling og hvide malerborter på eternittaget

På Airbnb og de andre udlejningstjenester kan man læse om ferieboliger i »rigtig skagenstil«, selv om det ofte er meget langt fra sandheden. På den anden side er det svært at bebrejde den husejer, der giver sin ejendom en gul omgang, når nu salgsprisen stiger eksponentielt med indkøbene fra Flügger.

Det var en af Danmarks største arkitekter, Ulrik Plesner, der begyndte. Han ombyggede Skagen Kirke, så den fik gulkalkede facader og blonder på taget. Den er ellers oprindeligt tegnet af den stramme C. F. Hansen, ham med Københavns Domkirke og Domhuset samme sted. Det var i 1910, i dag var den ombygning nok ikke gået blåstemplet forbi Slots- og Kulturstyrelsen.

Nye bydele udtrykker ikke deres tid

Det, der tidligere var skarpt aftegnede historiske kvarterer, Østerby, Vesterby og Højen i Gl. Skagen, har for det utrænede øje mistet sin kontur. Byen er flydt ud, men uden nødvendigvis at udtrykke den tid, nyere bydele er opført i. Gå ud på en balkon i Gl. Skagen og se ud over de karakteristiske røde tage. Tage, der hastigt har afløst ældre sommerhuses bulnede paptage og bredt sig vidt omkring i horisonten.

Byen er flydt ud, men uden nødvendigvis at udtrykke den tid, nyere bydele er opført i.

En frederikshavnerarkitekt med bopæl i Gl. Skagen har i en årrække tegnet fuldmurede Skagenshuse til velhavende landliggere. Hver især med en indmuret teglsten fra 'Den tilsandede kirke', tro på det eller lad være.

Nu fører Hanne og Peter Lind-Bonderup stafetten videre i deres arkitektfirma, dog uden murstensvægge, men i pudset beton.

I Skagen står kampen mellem sommerby mod vinterby, der også kan ses som turistby mod industriby. I helårsboliger, der anvendes som fritidshuse, tilfalder ejendomsværdibeskatningen kommunen med CPR-tilmelding og ikke den kommune, huset ligger i.

Skagboer tvinges ud af byen

Samtidig med, at mennesker med job i byen gennem stigende boligpriser tvinges til at flytte andre steder hen, mister byen den livsåre, der er nødvendig for at holde en by vital. Indtil videre er to folkeskoler lukket, den ene er omdannet til kulturhus, og den anden er revet ned for at give plads til et nyt boligkvarter i skagenstil, vel at mærke uden bopælspligt.

I salgsannoncerne for Lille Skagen fremgår det, at man kan flytte ind og bruge huset, når man har lyst eller hele året. Et sikkert tegn på, at de tidligere fastboende pendler til arbejdet og ikke længere bor i Skagen by, men i de billigere nabolandsbyer i Frederikshavn eller Hjørring Kommune.

I Skagen oplever man den samme tendens, som over en længere årrække har indfundet sig i Venedig og har gjort Adriaterhavets perle til en smuk, men noget kulissepræget by. I Venedig og i Skagen har jagten på det autentiske udvasket det levede hverdagsliv og gjort det oprindelige til en fjern drømmetilstand, et billede man bygger eller ombygger sit hus i.

Turisme æder feriebyernes identitet op og gør dem til fastfrosne efterligninger af sig selv.